

SLÅTTEHUMLE

Bombus subterraneus

Lenge trodde man slåttehumla var utryddet i Norge, men den er nå fast etablert i Norge igjen. Slåttehumle er en ansvarsart i Nannestad, Hurdal, Ullensaker og Nes. En ansvarsart er en art hvor kommunen har en viktig andel av den norske forekomsten. At den overlever i vår kommune, er spesielt viktig for at den skal kunne overleve i Norge.

Foto: Kjell Magne Olsen

BIOLOGI

Slåttehumle regnes som en stor humle og den finnes på blomsterrike enger. De er normalt sorte med gult bånd foran på brystet, og gult bånd bak brystet. Bakkroppsspissen er hvit eller gulhvitt. De tilhører de langtungete humlene som gjerne henter nektar fra planter med lange kronrør. Arten kan besøke flere ulike plantearter, men den er oftest funnet på rødkløver hos oss.

Dronninga vokner opp fra vinterdvalen i mai/juni og drar da ut på næringssøk og søk etter nytt bol. De første arbeiderne blir født en måned senere og kommer da til og hjelper til med det nye bolet. Da blir dronninga i bolet og legger egg. Befrukta egg blir til hunner (arbeidere og dronninger) og ubefrukta blir til hanner. Humlesamfunn er avanserte. Noen arbeidere sanker nektar og pollen, andre holder vakt mens noen ruger på egg og forer yngel. Den eneste jobben til hanner er å parre seg med nye dronninger. På slutten av sommeren kommer det ei nydronning til verden. Hun feter seg opp og blir så parret. Deretter går hun i dvale i 8-9 måneder. Alle gamle dronninger, arbeidere og hanner dør før vinteren. Bolene til slåttehumle er underjordisk, men bol er også funnet oppå bakken i moselaget. Denne humlearten produserer lite voks, så larvene er ofte bare dekket med et svært tynt vokslag.

UTBEREDELSE OG BESTANDSSTATUS

Slåttehumle er utbredt over store deler av Europa og deler av Asia. Den er innført til New Zealand. I Norge har trolig slåttehumle alltid vært sjelden. Den ble gjenfunnet i 2010 etter å ha vært forsvunnet i over 60 år. Utbredelsen har tidligere sannsynlig vært avgrenset til hovedsakelig rundt Oslofjorden. Slåttehumle er nesten alltid fåtallig, selv i områder med rike nektar- og pollenkilder. Det kan skyldes at humla har begrensede føderessurser i dagens kulturlandskap. Dagens driftsformer i jordbruket har færre blomsterrike slåtteenger enn tidligere. Man antar at endringer i klima også har negativ effekt på slåttehumle, da den trolig vil bli konkurrert ut av arter som favoriseres av klimaendringer. Slåttehumlens status er vurdert til sårbar (VU) ifølge rødlisten fra Artsdatabanken.

FORVALTNING

I regionen øvre Romerike er slåttehumla en ansvarsart i kommunene Nannestad, Hurdal, Ullensaker og Nes. Kommunen må bidra til å sikre slåttehumlas leveområder gjennom landbruksforvaltning og arealplanlegging. Bøndene som dyrker kløver og andre vekster som blomster sent, der blomster i tillegg har dype og smalle kronrør, har en ekstra viktig rolle. Spiller man på lag med humlene, vil dette igjen gi dem bedre pollinering. Tiltak som man bør vurdere er å avsette soner for pollinerende insekter, ved rydding på jordkanter er det viktig at selja får stå og det er viktig at man bevarer områder for bolbygging, tidlige humlespesifikke vårarter bør sås og bevares, sprøyting bør unngås og kløverblomster bør slås seint. For humler generelt bør hageeiere avsette deler av plenen til blomstereng eller plante ut humlevennlige planter.

